

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvezter, izsimi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znasa.

Za oznanila plačuje se od četristopne petst-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Franu Kolmanu hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim po teče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“
velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 " 50 "
„ četrt leta	3 " 30 "
„ jeden mesec	1 " 10 "
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 " — "
„ četrt leta	4 " — "
„ jeden mesec	1 " 40 "

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 19. decembra.

Naš položaj v poslednjem času in sploh vsi odnosa postali so tako nejasni, nedolotni, ozbiljni, da se ne redkokrat čuje iz ust izkušenih, v narodnem boji osivelih rodoljubov, da kaj jednacega še ni bilo, odkar se je pričelo narodno gibanje, niti takrat, ko je razsajal trdovraten a nepotreben razpor mej starimi in mladimi.

Mnogo se ugiba, kaj je uzrok temu nejasnemu stanju, ki nas navdaja z nekako bojaznijo negotovje bodočnosti nasproti; zato bodi v nekoliko pojasnenje navedeno, kar nam v tej zadevi piše prijateljska rodoljubna roka:

LISTEK.

Casnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

Ker smo zgoraj omenili letnike „Ljubljanskega Zvona“, sklenemo naj tu pregled leposlovnih slovenskih časopisov — s „Kresom“. Tako se zove „leposlovni in znanstveni list“, ki ga od leta 1881 sem s sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka ureduje in na svetlo daje dr. Jak. Šket v Celovci (v snopičih po 3 pole vsaj mesec); zaklada in tiska ga tiskarna družbe sv. Mohora. Slovencem gotovo ne škoduje, da imajo dva tako obširna in jedrnata leposlovna in znanstvena lista, naj le nadaljujeta in napredujeta še mnogo let! Pisatelj teh vrstic je že od začetka na ročen na „Kres“ in na „Zvon“ ter pri vsakej priliki spodbuja ljudi k naročevanju obeh listov ali pa vsaj jednega izmej nju. Pri takih prilikah se mu je že po gostem zgodilo, da so privrženci „Kresa“ zabavljali „Ljubljanskemu Zvonu“, češ, ta je kasneje prišel ter je po nepotrebi jel „Kresu“ konkurenco delati. Stvar naj se jedenkrat v kakem slovenskem listu očitno dožene ter dokaže, da v

Temu stanju krivo je največ to, ker se večina Slovencev baš zdaj nahaja v zmoti in protislovji.

Nekateri trdijo tako: Sedanja vlada je Slovencem „prijazna“, ergo jo moramo podpirati. Koliko je v tem res ce?

Ako razumevamo in združujemo z besedo „prijazna“ pojem: nekoliko pravična, precej prijenljiva, včasih svobodoljubna — nasproti Nemcem, nemškutarem, lahom in naposled tudi Slovencem — je to gotovo resnica.

Kajti sedanja vlada reže in deli kruh na vse strani; vsem, celo še tako neznatnim manjinam in njih neopravičenim težnjam hoče ustrezati, celo na škodo ogromnim večinam prebivalstva. Zlasti pa imajo uradniki sedaj popolno svobodo. Labko pišejo nemški ali pa slovenski, kakor se jim primerno zdi, včasih, kakor stranka želi. Ker pa ni kategoričnega ukaza, da bi se slovenskemu ljudstvu skozi in skozi slovenski dopisovalo, ker uradniki večinoma neso slovenščine zmožni, ker ima le malo uradnikov veselja do slovenščine, ker nihče ne kontroluje, koliko se uraduje slovenski: zato je po veliki večini uradovanje političnih, sodnijskih, davkarskih in drugih uradov nemško.

Urad pa znači uradnika, uradniki pa značijo vlado; vse to je torej po večini nemško — in videti ni nikakih naporov niti poskusov, da bi se zasuknilo na bolje. Za tega delj je zmota pri onih Slovencih, ki trdijo, da bi bila sedanja vlada nam Slovencem tako zelo „prijazna“. —

Druge vrste Slovenci, mej njimi tudi taki, ki se postavljajo po robu, nahajajo se čestokrat v protislovji s svojimi lastnimi dejanji in lastnimi življenjem. Dočim so v svojih nazorih jako odločni

Slovencih ni bilo o „Kresu“ ne duha ne slaha, ko je že davno Dunajski „Zvon“ sprva naganjal poslej pa obečal, da v Ljubljani pride nov leposlozanski list na svetlo. Toliko o tej nepotrebnej pravdi vsem onim, ki so kratkega spomina!

Mimogred omenimo naj še tri slovenske liste ki so l. 1870 zagledali beli dan. „Slobodni Slovenec“ (po domače pisana priloga k „Tagesbote für Untersteiermark“), kateremu „urednik in opravnik“ je bil E. Janžič; izhajal je v Mariboru od meseca septembra vsako soboto, a umrl je kmalu za naglo jetiko. Drugi list je bil „Pomorstvo i trgovina“, ki je izhajal v Trstu po dvakrat v meseci, a ohranil se je le do druzega leta (1871), ko je vsled pomanjkanja tečne hrane poginil. Tretji je bil, če se še dobro spominjam, „Slovenska Lipa“, ki je zastopal federalistična načela, ter je po dvakrat v meseci izhajal na Dunaji. Posušila se je ta Lipa že tekom leta 1871.

Naslednje leto (1871) smo zopet dobili nekaj novih slovenskih časopisov — a kot prej povedano, tudi poginilo jih je nekaj. Zaradi posebnosti naj stoji tu na prvem mestu „Južni Sokol“, telovadsko-vojaški list, kateremu lastnik je bil J. Z. Vesely, urednik pa znani bukvovez A. Kremžar. Izhajal je v Ljubljani v četvorki po dvakrat v meseci; isto

in napredni, pišejo svoje zasobne in uradne zadeve premnogokrat, nekateri celo izključno — nemški, v družbi, v socialnem življenji rabi jih često le privajena in priljubljena nemščina in v svojej hiši imajo več nemških nego slovenskih ali slovanskih listov, da ne govorimo o knjigah.

V to vrsto spadajo osobe iz raznih stanov, so trgovci, odvetniki, beležniki, uradniki, učitelji, župani, duhovniki, ki le preradi nemškutario s pesmom v roci, skoro gotovo pa vsekdar, kadar pišejo kaj „uradnega“, in skoro neverjetno, a žal! popolnem resnčno je, da celo izpod peresa kranjske duhovščine, ki se nazivlje „per eminentiam“ narodno, prihaja uradnim potom toliko nemških dopisov in ulog, da so slovenski spisi, slovenske uloge — bele vrane.

Skrajni čas je, da Slovenci obeh navedenih vrst spoznajo istinitost teh vrstic, da popravijo prvi svojo zmoto, drugi pa svoje protislovje. Prvi naj bodo vladati takrat popolnem prijazni, kadar bode ona nasproti Slovencem popolnem pravična, drugi pa naj postanejo dosledni v svojih nazorih, v svojih besedah in v svojih dejanjih. Dokler pa tega ni, je vse naše politikovanje v primeri z našimi dejanskimi odnosa le zmota in protislovje.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

Predsednik gosposke zbornice je v včerajšnji seji javil, da sta se dedna član gosposke zbornice knez Maks Thurn in Taxis in pa grof Osvald Thun pozvala v zbornico in da se je knez Jurij Lobkovic, deželni nadmaršal češki, imenoval dednim nje članom Baron Hye predlagu v imenu

leta je tudi umrl, ker se je bil vsled narodnega navdušenja pretegnil. Slovenci v Trstu so bili izgubili dva lista (petletnega „Ilirskega Primorja in“ in „Pomorstvo i Trgovino“), a za njih dobili „Primorce“. Ta „politični in podučevalni list“ izhajal je po dvakrat v meseci in zalaugal ga je in uredoval Vekoslav Raič, po Ljubljani in po slovenskem Štirskem znani zastopnik raznih zavarovalnic; sedaj baje Tuzljanom v Bosni dela pravico (!), kot mi je neki prijatelj iz Štirskega oni dan priporoval. A tudi s tem listom mož ni imel sreče, kajti poginil je že tekom leta 1871.

Po smrti „Do movine“ je bilo Goriško brez slovenskega političnega časopisa. Ko se je leta 1870 začelo živahnejše gibanje med Slovenci, ustanovili so si ti kmalu posebno politično društvo, ki je imelo narodno zavest širiti med prostim ljudstvom in braniti narodne pravice. V ta namen si je društvo ustanovilo lastno glasilo, rekše „Soča“, (organ [glasilo] slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic). Ta list je prvo leto izhajal po dvakrat v meseci, pozneje pa po jedenkrat v tednu na celej poli. Ta časopis, zvest svojemu prvemu programu, izhaja neprestano še dandenašnji ter je tekom minulih let neizmerno koristil slovenskemu prebivalstvu Goriške pokrajine. Ohranil se je

pravnega odseka, da naj bi se prezent senata pri najvišjem sodnem dvoru, Ivan vitez Wierzbicki, imenoval članom državnega sodnega dvora. Na to se vzprejme brez debate v drugem in tretjem čitanju budgetni provizorij; ravno tako tudi postava o vojaških novincih za l. 1884. in pa o podaljšanji izjemnih sodišč v Dalmaciji. Potem sledi dopolnilne volitve v odseke; v političen odsek je izvoljen grof Belcredi, v praven odsek baron Tomasek; v državni sodni dvor vitez Wierzbicki. — Konečno izjavlji grof Taaffe, da se v imenu cesarjevem državni zbor odgaja do 22. januvarja 1884. l.

Nedovisna narodna stranka hrvatskega sabora namerava predlagati adreso do vladarja, v kateri bode po naštetih pritožbah proti Ogerskej izjavila, da je sedanje razmerje nevzdržljivo ter da se mora premeniti v zmislu programa nedovisne narodne stranke. V to svrhu se bode zahtevalo, da se sklice regnikolarna deputacija. Narodna stranka se ni še odločila, kako stališče da bode zavzela v tem vprašanju. — Bivši pravosodni načelnik, odvetnik dr. Derenčin, pridružil se je definitivno nedovisni stranki ter podpisal program stranke, kakor je bil priobčen v "Pozoru".

Klub narodne stranke je ponedeljek večer obravnaval program banov ter izvolil odsek petorice (Imre Josipović, Jos. Miškatočić, grof L. Pejačević, dr. Iv. Subotić in baron Živković), kateri naj bode preiskaval, v koliko so glasi banov program z oficijskim programom stranke ter naj bode o tem klubu poročal. Ob jednem je sklenil klub, da bode po verifikaciji krajiških poslancev odstopil ves bureau sabora. Konečno se je stranka združila v tem, da hrvatskim članom državnega zborna ni treba odlagati mandatov, nego naj se izpraznjeni sedeži prepuste krajiškim poslancem.

Verificacijski odsek je včeraj obravnaval vprašanje, more li sabor odobriti volitve Gračarov, katere so se vrstile na podlagi usiljenega volilnega reda.

Ogerska zbornica poslancev je kazenskemu sodišču Budimpeštanskemu javila, da se je razveljavila imuniteta poslance Verhovay-a. Preiskovalni sodnik Czaran je takoj po izročenem odloku odredil, da se ima Verhovay, ki je upleten v zadevo časnika "Flügeltenseg" zaradi izneverjenja načinov, pozvati pred kazensko sodišče.

V nedeljo je izročil odbor Poljakov v senci avdijenci papežu poklonjeno sliko Matejkovo "Sobieski pred Dunajem". Voditelj deputacije, nadškof in primas Ledochowski, je razlagal pomen tega naravnega daru zvestega ljudstva poljskega. Ko je profesor grof Tarnowski v imenu dariteljev formalno izročil papežu sliko, povzame sv. oče besedo ter razklada navzočnemu občinstvu Italijanov zasluge Sobieskega in Poljakov za kristjanstvo; potem podeli Matejku komandér-križ Pijev zvezdo, pojskemu narodu pa apostolski blagoslov. Dvorana, v kateri bode obešena Matejkova slika, se bude imenovala Sobieskega dvorana.

V manje države.

Kraljevi komisariat upornih srbskih okrajev se je razpustil, ko se je razveljavilo izjemno stanje, in njega načelnik, general Nikolić, je že dospel

v Beligrad. Predstojnika okrožij Knjaževac in Zajčar, Kosta Jovanović in Jočić, prestavljeni sta v Beligrad k upraviteljstvu državnih zakladov — Oficijoza trditev, da je Ristić kralju samo svojo udanost zatrjeval, ni verodostojna, ako se pomisli da je bil pretečeni teden trikrat pri kralji. Poneljek je bil Milošković v avdijenci. Vse to kaže, da se bliža ministrska kriza.

V poneljek je bolgarsko sobranje vzprejelo predlogo vlade o preustroji ustave tako, da se ima osnovati prva kamora, obstoječa iz 45 članov, in kamora poslancev, broječa 100 udov. Nadalje je sklenilo sobranje kneza prosi, da naj bi se v teku treh let še vladalo po Tirnovski ustavi in še le potem na izrečeno zahtevanje knezovo poskusilo z izpremembo. — Bodočim vojnim ministrom bolgarskim je designovan dozdanji poveljnik ruskemu gvardinemu polku lovev, generalmajor Freese. — Danski kralj je podelil knezu Aleksandru slonov red, kar je z ozirom na pojavljene vesti o kandidaturi danskega princa Waldemarja za bolgarski prestol prouzročilo živo zadovoljstvo v krogih kneževih. — "Pol. Corr." javlja, da je vsled spojitev radikalcev s stranko Cankovijo, katera je verno udana dinastiji kneževi, prenehala izhajati radicalno "Sosnanje," o katerem so trdili, da ga je podpiral Jonin.

Včeraj je bil nemški cesarjevič na obedu pri poslaniku pl. Keudellu v palači Caffarelli. Razen cesarjeviča so bili povabljeni vsi člani nemškega poslaništva in pruskega poslaništva v Vatikanu. Po obedu peljal se je Frederik Viljem v voznu pruskega poslaništva, spremljan po pl. Schlosserji, v Vatikan, da obišče papeža. — V četrtek večer odpravi se cesarjevič v Bolcan, kjer bude prenočil, in od ondor se vrne zopet v Berolin.

Dopisi.

Iz Celja 18. decembra. [Izv. dop.] (Občinske volitve Celjske okolice.) Včeraj je volil III. volilni razred občinske odbornike občine Celjske okolice. Volilni zapisnik obsejal je 496 volilcev, međi temi skoro polovico Celjskih meščanov, ki imajo zunaj posestvica in ki večinoma po 2 do 3 kr. davka plačujejo. Dozdanji župan, znani nemškutar Male, poklical je izimno le nemčurje v volilno komisijo, zatorej se je pri volitvi prav čudno godilo. Že meseca septembra so pobirali nemčurji pooblastila po mestu in okolici, takrat, ko se narodna stranka ni vedela, da bode ta volitev meseca decembra. Zvedeli smo to še le novembra meseca. Preklicala so se večjidel vsa ta pooblastila in dala nova s preklicem vred narodni stranki; in kako potrebno je bilo, da se vse potrebno storiti, kaže včerajšnja volitev, kajti uložile so ta preklic ženske pri okrajnem glavarstvu in pa tudi pri volilni komisiji, posebe pa tudi pismeno terjale pooblastila nazaj od tistih, ki so jih pobrali. Pa vse to ni komisiji zadostovalo; ta je 22 takih pooblastil, datirane z decembra in s preklicom ovrgla in priznala prvim pooblastilom od septembra volilno

pravico; pomagalo ni nobeno protestovanje in tudi ne od strani navzočnega vladnega komisarja. Gospod vladni komisar Feliceti je namreč naznal komisiji svoj protest proti temu neopravičenemu postopanju volilne komisije.

Narodna stranka je torej zgubila 22 glasov in nasprotna dobila 22 več, torej razloček 44 glasov na škodo narodne stranke.

Po tem takem smo propali, seveda tako dolgo časa, da se priziv (rekurs) pri namestniji reši. Nasprotna stranka dobila je okoli 150, naša pa okoli 130 glasov. Te dni uloži narodna stranka pritožbo, in ko se reši, pridejo narodni kandidatje v večino.

Volitev je trajala nepretrgano od 9. ure zjutraj do 1. ure po polunoči. Naši volilci so stali kakor skale neustrašljivo in se neso umaknili do 1. ure po polunoči, silnemu agitovanju nasprotne stranke so imeli zaprta ušesa in tudi neso poslušali prigovarjanja navzočnega urednika "Kmetskega Prijatelja", Celjskega lisjaka, dra. Glantschnigg-a.

Danes je volil II. razred. Tudi danes je vladni komisar v jednem slučaju naznal protest komisiji, v jednem slučaju bo pa naša stranka ugovarjala proti jednemu nepravilnemu pooblastilu. Zmagalo je pet naših kandidatov in trije ostali so za 2 glasa v manjšini, kateri pa bodo tudi izvoljeni po gotovo ugodnemu rešilu naše pritožbe.

Jutri voli I. razred, v katerem imajo meščani po imenu volilcev upanje, da zmagajo. Bomo videli. — Ko bi se tudi to upanje uresničilo, bo vendar občinski zastop občine Celjske okolice imel po rešenji pritožeb dve tretjini narodnih odbornikov.

Iz Trsta 16. decembra. [Izvireni dopis.] V določitev Jastrebu in Hugesu moram reči, da sta imela vse prav, kar sta pisala. Dobro je in hvale vredno, da so nekatera društva na odlični stopnji, pa meje vendar ni treba zaradi nekajih napetnežev prekoračiti. Trst ni odločno mesto slovensko, da bi se mogel ljudi čistiti in klasificirati; imamo šest različnih društev, vsa ta društva so na narodni podlagi, in vsako hodi po drugem potu, pa ipak za jednim in istim ciljem, da širijo slovanstvo, to je, da Italijanom pokažemo in jih prepričamo, da smo tukaj doma.

Naši gospodje kaj brzo sumničijo kako osoba, ako jim odločno istino pove. Zbode jih tako, da kar zdvojbeni povprašuju, kdo da mora tak predraznež biti in imeti pogum, da nenaravno postopanje obsoja in kritikuje; hočejo kar naravnost poslano napraviti in ljudem pesek v oči metati, kakor se je že jedenkrat zgodilo z mnogimi podpisimi, ko so zamorca prali, pa je le vedno črn ostal.

Nekateri možakarji se na "Sokola" jeze, češ, ta zna mladino združevati in to brez našega vodstva in znanja; napravila se bode stranka, ki se ne bode dala brzo ukloniti in porabiti za sebična na-

čvrst v raznih borbah, tudi takrat, ko so ga domačini sami hoteli ugonobiti. Sloga jači, pokazalo se je pač najočitnejše pri "Soči". In prav so imeli goriški rodojubi, da vsled raznih pogajanj in tudi na onem shodu v Nabrežini neso hoteli nekaterim Tržaškim sebičnem v korist opustiti "Soče" in okleniti se Bog ve kakega lista v Trstu. Dokler bode Soča tekla od Triglava po slovenskih tleh in mimo Gorice na zahodnji strani Krasa v morje, ne pa prek Krasa v Trst, ostala bode Gorica naravno središče in stočišče vsem goriškim Slovencem, izimši jugovzhodne Kraševce goriške grofije. Kolikor so pisatelju teh vrstic znane razmere v Trstu in na Primorskem sploh, lehko trdi, da Trst ne more postati središče primorskem Slovencem, vsaj toliko časa ne, dokler bode cvetoče skladišče obširne, svetovne trgovine. Fioreat, crescat ne Trst, ampak goriška "Soča"!

Koliko zelo je prvo desetletje ustavne dobe slovenščina napredovala, koliko zelo se je narodna zavest kljub vsem naravnim in še večim uradnim oviram razširila međi ljudstvo, međi prebivalce po mestih, trgih in vaseh, spričuje posebno "Vrtec", časopis s podobami za slovensko mladost (pozneje "mladino"). Od početka sem zalaga in ureduje ta prevažni list Ivan Tomšič, učitelj na

Ljubljanski c. kr. vadnici; izhaja pa "Vrtec" po jedenkrat v mesecu v veliki osmerki, ter ima od leta do leta hčnejše podobe, glajše in mičnejše berilo, po vsem prav primerno učeče se mladini slovenski. Kot pred par leti prepričal sem se letos znova, ko sem o času dejelne razstave kupil več zvezkov, letnikov "Vrtca" za neko kmetsko hišo. S kolikim veseljem so jih prebirali otroci, dečki in deklice, a tudi odrasteni so o praznikih radi segali po njih! Res, ko bi Tomšič ne imel drugih zaslug za šolstvo, veseliti bi se morali že zaradi uzornega "Vrtca", da je cesar sam priznal njegovo slovstveno delovanje ter mu podaril križec za zasluge. Međi vsemi slovenskimi listi pač "Vrtec" jedini nema međi Slovenci nobenega nasprotnika, najočitniji dokaz, kako močno ustrezha vsem terjatvam mladini namenjenega časopisa.

Tudi leti 1872 in 1873 ste nam porodili nekaj novih, bolj ali manj važnih in bolj ali manj potrebnih listov. Že dalje časa je vsled osobnih mrženj, nekaj tudi vsled različnih političnih načel bilo opozavati neko dvojenje međi deluočimi silami v Slovencih. Brez obotavljanja se navadno stori po prvem koraku drugi korak; in ker se dotični merodajni možje na obeh straneh neso toliko ozirali na pravi blagor skupnega slovenskega naroda, ampak so pri

svojej trmoglavosti bolj služili svojim slepim strastim, unel se je bil oni nepotrebni, nenaravni in skupnemu narodu toliko škodljivi boj međi usiljenima, ponarejenima strankama, ki ste se širokoustni klicali staroslovenska in mladoslovenska. Pisatelj teh vrstic je bil in je še za zmerni redni napredok (ne za tisto polživo postopanje polao ozirov na vse strani), vendar nikdar ni mogel odobravati onega nepremišljenega skakanja tako zvane mladoslovenske stranke; še manj pa je odobraval tako zvane staroslovenske stranke ozkosrčno postopanje in priklepanje ob zastarela načela. Ta prisiljena borba v narodnem taboru je le ugajala potujevalni vladni, ki je po svojih glasilih celo hujšala stranki drugo nad drugo; ustavovercem sploh pa je ta žalostni ravs in kavši vzbujal neizmerno veselje. Sedaj može voditelji obe stranke, kolikor jih je še međi živimi, pač lehko mirnim srcem sodijo in obsojajo svoje tadanje ravnanje; nadejam se, da ni ni jednega međi njimi, ki ne bi priznal, kako pretirane so bile obojestranske zahteve, kako nepremišljeno je bilo kričanje na obeh stranah.

Iz tega ravs in kavša se je bilo oni čas porodilo nekaj listov, ki ali še sedaj izhajajo, ali so pa že davno pognili. V Gorici so bili tako zvani Starosloveni — nasprotniki so jih psovali "na-

čela. „Sokol“ stopa naprej po naravnem in odkazanem potu, da se lahko ponaša, da je mladina njegova. Vso čast starosti gosp. Vočkoviču za modro vodstvo proti vsem paratom.

Za „Narodni Dom“ hočemo tudi jedno ukratiti. To je, napravimo vsa narodna društva skupno veselico v korist temu podjetju. Ali dogovora treba in srca za to, ne zavisti in očitanja, da smo južni Poljaci, da se brzo za stvar ugrejemo, pa da ni jedne ne zvršimo; takojte patrioti — društvo „Narodni Dom“ poslalo je nekemu gospodu 50 srečk za razprodajo meje člane, a on je tako dober, da jih ne nadleguje, pa jih kar v žepu nosi, brez da bi kdo zнал. Je-li to plemenito!

Jež.

Domače stvari.

(*Pogreba pokojnega M. Hermana*) udeležili so se: deželni odborniki štajerski, deželni uradniki, vsi v Gradci navočni državlji in deželnim poslanci, več namestniških, nadšodniških in sodnih svetnikov. Krsta bila je obložena z venci, meje katerimi sta bila tudi venca Čitalnice v Ptuj in v Gradci bivajočih Slovencev s trobojnimi trakovi.

(*Okrainim sodnikom*) v Gornjem Gradu imenovan je c. kr. pristav v Mariboru dr. Fr. Vovšek. Čestitamo okraju, da dobi tako izvrstnega, v slovenščini popolnem izurjenega sodnika. — G. sodnik Sok pa je iz Gornjega Grada prestavljen v Zgornjo Radgono. — G. Ferdinand Stare, adjunkt pri Ljubljanski deželni sodniji, je imenovan sodnikom na Brdu.

(*Vabilo*) gospodom društvenikom národne Čitalnice Ljubljanske k občnemu zboru dné 26. decembra 1883 dopoludne ob 11. uri v čitalničnej dvorani. Vrsta obravnavam: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Nasveti posameznih društvenikov. 5. Volitev dveh pregledovalcev računa. 6. Volitev 15 odbornikov. 7. Predložba pravil pevskega zborna Čitalnice. 8. Predlog o spremembji društvenih pravil §. 3 in § 4.

(*Iz mestnega zborna Tržaškega*) Včeraj zvečer imel je mestni zbor Tržaški sejo, pri katere 6. točki je prišla na vrsto znana, po 1400 rodbinah podpisana in v 2. dan junija predložena slovenska peticija za slovenske šole v Trstu. Mestna delegacija je v svojej seji v 14. dan t. m. sklenila, da se ta peticija zavrne, ker je pisana v slovenščem, tedaj ne v deželi na vademem jeziku. Mestni odbornik, drž. poslanec Nabergoj, pobijal je v daljšem, izvrstnem, od galerije z živahnimi živoklici odobravanem govoru ta razlog in odlok, v čemer ga je toplo podpiral mestni odbornik Nadlišek, a nasproti italijanskej večini vse to ni nič pomagalo, kajti z vsemi proti 4 ali 5 glasom vzprejel se je predlog, da se peticija zavrne. Ko je potem odbornik Nabergoj predložil italijanski tekst

omenjene peticije, je po glasovanju ustal vladni zastopnik dvorni svetnik vitez Rinaldini ter izjavil, da je zavrnitev peticije zmotna in nikakor zakonita, ker je slovenščina vendar že priznana kot deželni jezik. Vlada si tedaj pridružuje odločbo v tej zadevi. Več o tej zanimljivej debati, ki zopet jasno osvetljuje lahonov zagrizenost, bodemo še govorili.

(*Vabilo v III. redni občni zbor*) „Savinjskega Sokola“ v praznik sv. Štefana, to je: 26. t. m. ob 3. uri popoludne v prostorih Mozirske Čitalnice. Spored razpravam: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo 4. Volitev dveh pregledovalcev računa. 5. Volitev odpora in posebno staroste in njega namestnika. 6. Pogovor o slavnosti blagoslovjanja društvene zastave in voltev pomnoženega slavnostnega odbora. 7. Posamezni nasveti. Ob 7. uri zvečer: Večerna zabava s tombolo in plesom. Čestiti gospodje člani „Savinjskega Sokola“ prošeni so najljudnejše, da se radi važnih razgovorov o slavnosti blagoslovjanja nove društvene zastave blagovolé v mnogobrojnjem številu udeležiti omenjenega zborovanja.

Odbor.

(*Vabilo k božični veselici*,) katero obhaja „katoliško podporno društvo“ v Celji četrto nedeljo v adventu, 23. decembra 1883, v vrtni sobani „Pri belem volu“ točno ob 3. uri popoludne. Spored: 1. H. F. Müller — „Božični oratorij“ IV: „pastirci pri jaslicah“, poje dekliški in možki zbor s spremljevanjem harmonija in glasovira. 2. Prestavljanje igrokaza: „Pasterica iz Lurda“. 3. Etienne Henry Méhul († Paris, 1817) — „Joseph en Egypte“ (Egiptovski Jožef) Nr. 1, napev za tenor-solo s spremljevanjem glasovira. 4. Razdeljevanje božičnih daril (obutve, obleke itd.) med ubožne učence in učenke iz okoliških šol. 5. H. F. Müller — „Sveti trije kralji“, oratorij, poje mešani zbor s spremljevanjem glasovira. Opazka: Vabilni list naj se blagovoli oddati pri uhodu v dvorano in veljá kot ustoppica za jedno osebo. Prijatelji našega društva, ki neso udje, dobijo ustorne liste pri gosp. Franc Kapusu, trgovcu v Celji, po 30 kr. K obilnej udeležbi vabi z najodličnejšim spoštovanjem odbor „katoliškega podpornega društva.“

Narodno-gospodarske stvari.

Načrt pravil za zadruge.

Sedaj, ko bode treba povsod po novej obrtnej postavi z due 15. marca 1883 ustanovljati obrtni zadruge, mislimo, da pač ustrežemo vsem obrtnikom, ako probčimo pravila zadrug, katera so izdelana popolnem v smislu postave, katera je treba le za dotično obrt išč za posebne določbe krajem, kjer se snujejo zadruge, primerno popolnit. Slôve tako:

I.

Pravila za zadrugo v

N a m e n .

§. 1. V smislu §. 114. postave z due 15. marca 1883 obstoji namen zadruge v pospeševanju vzajem-

nosti; vzdrževanje in povzdigi stanovske časti; pospeševanje skupnih obrtnih interesov in zadev meje udi in pridruženci z vsemi postavnimi pripomočki; ter z napravo posojilnic, založnic blaga, prodajalnic, slučajnim skupnim izdelovanjem s stroji itd.

Posebno ima zadruga skrbeti:

- a) Da se vzdržava red meje mojstri in pomočniki glede delavske zaveze, za napravo in vzdrževanje zadržnih prenočišč in upeljavo reda za dospoljanje in vzprejem v delo.
- b) Za redno izgojo vajencev. V ta namen napraviti se imajo posebna določila glede strokovnega, verskega in nárnega izvežanja vajencev; vajenske dobe, izpitov, in o kontroli teh naprav; o potrjenji vajenskih spričeval; o sposobnosti, držati si vajence v obče, kakor tudi z ozirom na število pomočnikov. Ta določila predložiti se imajo pred objavo v potrjenje obrtniškemu uradu.
- c) Za upeljavo razsodišča z namenom: poravnati prepire meje udi in pridruženci, kateri bi nastali z ozirom na delo, plačilo ali vajenstvo.
- d) Za osnovno posebnih strokovnih šol in za nadzorstvo obstoječih.
- e) Za podporo bolnih pomočnikov z osnovanjem bolniških blagajnic, ali s pristopom k že obstoječim blagajnicam.
- f) Za preskrbljenje obolelih vajencev, kolikor to ne zadene gospodarja samega.
- g) Za predložitev letnih poročil o vseh predmetih, kateri so važni za obrt ali za obrtniško statistiko.

Zraven teh pod črko g) predpisanih letnih poročil ima zadruga na poziv gosposke tej predložiti izjave in nasvete, ter zamore za svoj namen in v pospeševanje svojih koristij uporabljati javne oblasti, ter trgovinsko in obrtniško zbornico.

Obseg zadruge.

§. 2. K zadrugi v spadajo vse osobe, katere imajo v (in okolici, ali v okrajnem glavarstvu) v samostojno obrt kot udje, in vsi njih pomočniki in vajenci kot pridruženci. Sedež te zadruge je v

Udjje zadruge.

§. 3. Kdor ima v obsegu te zadruge samostojno obrt v §. 2 imenovane stroki (ali imenovanih, če jih je več skupaj), postane ud zadruge že s tem, da je nastopil obrt, ter ima spominjati vse z zadrugo upeljane dolžnosti in predpise. Imena k zadrugi pripadajočih strok, kakor tudi vsako prenaredbo objaviti mora zadruga obrtniškemu uradu.

Potrebščina zadruge.

§. 4. Za vzdrževanje zadruge potreben denarno svoto ima se razdeliti na ude zadruge v smislu §. 3. Če bi udje sami določenega zneska ne uplačali, sme se izterjati po gosposki.

K napravi in pristopu, k v §. 1. odelk 1 imenovan podvzetjem siliti se ne sme nobenega uda, drugače če se kaj upelje z ozirom na javne razmere. Jednako ni prisiljen nikdo k jednacim podvzetjem uplačevati, kakor se tudi iz zadržnega premoženja ne smejo vzdržavati take posebne naprave, sko neso vsi udje pri podvzetji udeleženi.

Vsako leto predložiti se ima obrtniškemu uradu računski sklep, katerega podpisati imajo predstojnik in dva odbornika.

— kdor vse razmeri, ničesar ne zameri, pravi neki francoski modrijan. Izključno cerkvene ali duhovniške stvari se bi pa naj primernejše obravnavale v vrli „Zgodnji Danici“, ali pa v „Laibacher Diözesanblattu“, ki prijavlja tudi slovenske sestavke. Pri tej priliki se spominjam, kako sem pred par leti naganjal mladega, kaj nadarjenega in zelo izobraženega duhovnika (žal, da so ga iz Ljubljane prestavili nekam na Gorenjsko!), da bi se združil s somišljeniki ter nekaki znanstveni cerkveno-duhovniški list slovenski ustanovil. Takega nam je potreba. Človeka narodnjaka srce boli, ko vidi, da naši dečavni izobraženi duhovniki tako radi spisujojo nemške razprave in sestavke za nemške cerkveno-duhovniške liste. Koliko bi s takim časopisom, tednikom, štirinajstdnevnikom ali celo debelejšim mesečnikom napredovalo slovensko slovstvo! Koliko so bi duhovskemu naraščaju delo olajševalo! V to Bog pomozi in blagi naš vladika!

Skoro celih 10 let je „Slovenec“ neprestano hodil po trikrat v tednu na dan. Po tolikratnem napenjanju se mu je sredi sedanjega leta (1883) posrečilo preročiti se v pravi dnevnik. V torek, 10. dne julija, je 80. številka končala njegovo staro delovanje.

(Dalje prih.)

zadnjaki“ — sredi leta 1872 (18 dne junija) ustanovili časopis rekše „Glas“, ki je izhajal v četvorki po jedenkrat v tednu. Kako nevarno je bilo, narodne sile dvojiti ob laški meji! kako nenaravno je bilo strankarstvo zasejati mej razmerno malo število goriških Slovencev, kajti prav za prav so moralni goriški Slovenci sami nositi prevelika bremena, ki so jih dotični časopisi in druge strankarske zahute jih nakladali. Ko so se razdivjane strasti nekoliko polegle, spregledali so rodoljubi oba strank svojo pretiranost in prenaglijenost ter se mej seboj lepo porazumeli in pogodili. „Glas“ je prenehal in „Soča“ je od leta do leta krepkejša, ker jej redoma naraščajo narodni podpiratelji in sodelavci.

Pri nas — v Ljubljani — ustanovila je ista stranka (staroslovenska) poseben list, ki je imel mej narodom pobijati in spodrivati „Slovenski Narod“. „Slovenec“ se je imenoval ta „politični list za slovenski narod“. Prvi izdajatelj in odgovorni urednik mu je bil neki Pevec, pravi urednik pa neki polnolični pogumni duhovnik, ki je že marsikdaj Nemec in nemškutarje klestil, časih pa tudi le kratkočasil. Izhajati je jel ta list, po znanjih obliki močno podoben nekdanjemu „Češovškemu Slovencu“, 14. dne oktobra 1873 in sicer je od početka sem do srede letošnjega leta izhajal po tri-

krat v tednu, če ni ravno raznih praznikov prerađ porabljaj in praznovati. Koliko nepotrebnih bojev sta tekomp let mej seboj bila „Slovenec“ in „Slovenski Narod“! A boj je življenje, pravi neka tuja prislovica. Ko hitro ne prestopata spodobnih mej med izobraženimi ljudmi in ne škodujeta skupnim koristim skupnega naroda, hudoval se pravi narodnjak ne bode ne nad prvim, niti nad drugim. Tako se pa je včasih godilo, n. pr. o priliki zadnjih volitev v deželni zbor, ko smo imeli svetu pokazati najostrejšo disciplino, največjo složnost. Kateri list je takrat kahl to složnost, tukaj ne bodovali preiskavali.

Ne gledé na druge neprilike obžalovali smo mi pred vsem, da se je dal celo naš stari „Fric in excelsis“, pravi fant od fare, o tako resnobnem trenotku porabljati za oživljenje strankarske namere! — Čudno, da se pri nas neste doslej stranki populoma pomirili in zjedinili kot v sosednjej Goriškej! Res imamo pri nas mnogo več duševnih, delavnih sil, a koliko se bi dalo ž njimi doseči, ko bi vse se zjedinili in delale na istem polju. „Slovenski Narod“ vendar že leta in leta tako mirno in premljeno pretresa razne stvari in razmere, da mislečemu duhovniku gotovo nikdar ne da povoda, jeziti se nad njim. Tout comprendre c'est tout pardonner

Vsek na novo pristopajoč ud ima uplačati kot vyprejemno takso . . . gld. (katero pa sme z dovojenjem predstojnika tudi v obrokih zplačevati.)

Ta taksa se ne povrne, in isto uplača vsak pristopnik le jedenkrat.

(Dalje prih.)

Uspešni pokladki. Nove in zastarele rane, kile in skrumbe ozdravi naglo Moll-ovo „Francosko žganje in sol“. V steklenicah z navodom vred po 80 kr. Po poštrem povzetji razpošilja vedno A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarinah in specerijskih prodajalnicah na deželi zahtevaj izrečno Moll-ov izdelek z njegovo varstveno znamko in podpisom.

5 (690—2)

Tuji:

dne 18. decembra.

Pri Slovu: Brauner z Dunaja. — Edelman iz Maribora. — Fessler z Dunaja.

Pri Malis: Jušt z Dunaja. — Lässer iz Bregenca. — Cuminetti iz Bergama.

Pri Južnem kolodvoru: Kočnik iz Volje gore. — Žužek iz Velikih Lašč.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Veetrovi	Nebo	Močnina v mm.
18. dec.	7. zjutraj	735.53 mm.	+ 0.2°C	sl. svz.	snež.	6-10 mm.
	2. pop.	737.08 mm.	+ 0.4°C	sl. vzh.	obi.	
	9. zvečer	737.92 mm.	- 1.0°C	sl. vzh.	meglja	snega.

Srednja temperatura — 0.1°, za 1.5° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 19. decembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	96
Rež,	5	36
Ječmen	4	71
Oves,	2	92
Ajda,	5	20
Proso,	5	36
Koruzna,	5	40
Leča	8	50
Grah	8	50
Fizol	9	50
Krompir, 100 kilogramov	3	12
Maslo, kilogram.	—	96
Mast,	—	88
Špeci frišen	—	60
povojen,	—	74
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	3½	8
Mleko, liter	—	60
Goveje meso, kilogram	—	56
Teleće	—	54
Svinjsko	—	36
Koštrunovo	—	45
Kokoš	—	18
Golob	—	14
Seno, 100 kilogramov	2	14
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	7	—
mehka, "	4	50

Dunajska borza

dne 19. decembra t. l.

(Izvirno teleografično poročilo.)

Papirna renta	79	gld. 25	kr.
Srebrna renta	79	75	
Zlata renta	98	70	
5% marenca renta	93	85	
Akcije narodne banke	838	—	
Kreditne akcije	286	75	
London	21	—	

Dr. Schmidt-ovi uspešni

prilepki za kurja očesa

uporablajo se že mnogo desetletij kot brez bolečine in zanesljivo deluječe sredstvo v popolno odstranitev kurjih očes. Varstvena znamka.

Uspeh teh dr. Schmidt-ovih prilepkov za kurja očesa je skoro osupljiv, kajti po optovanej rabi teh prilepkov se odpravi vsako kurje oko brez vsake operacije. Cena škatljici s 15 prilepkov in roženim dletcem za izdiranje kurjih očes 23 kr. a. v.

NB. Pri nakupovanju tega preparata blagovoli p. n. občinstvo vedno paziti na to, ima i vsaka škatljica na zvnanjem ovitku utisneno gori zaznamenovano varstveno znamko.

Glavna razpošiljalna zaloga: Gloggnitz, Nižje-Avstrijsko, lekarna J. Bittner-ja.

Dr. Schmidt-ove prilepke za kurja očesa in dr. Behr-ov živčni ekstrakt prodajata v Ljubljani lekarnarja: J. Svoboda in J. pl. Trnkoczy.

Dr. Behr-ov živčni ekstrakt

Varstvena znamka.

izdeluje se po posebnem načinu iz lekarskih zelišč ter se že dolgo vrsto let obnaša kot izvrstno sredstvo proti živčnim boleznim, kakor proti bolečinam na živcih, migrini, ischiadi, bolečinam v krku in hrbtnem mozgu, božjasti, otrpenju, slabljenju in poluejam. Na dalje se dr. Behr-ov živčni ekstrakt z najboljšim uspehom rabi preti: protim in trganju, otrpelosti mišic, trganju v členkih in mišicah, nervoznemu glavobolju in šumenju v ušesih. Dr. Behr-ov živčni ekstrakt se uporablja le zvunanje. Cena steklenici s točnim navodom uporabe 70 kr. a. v.

NB. Kupovajoče p. n. občinstvo rači vedno paziti, je li pri vsakej steklenici na vnamjen ovitku utisnena zgornja varstvena znamka.

671—5

Srebro	—	gld. —	kr. —
Napol.	9	60	
C. kr. cekini	5	72	
Nemške marke	69	30	
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld. 121	25
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld. 167	25
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	65	
Ogrska zlata renta 6%	120	65	
" papirna renta 5%	87	85	
5% štajerske zemljije, od. ez. oblig.	85	30	
Dunava reg. srečke 5%	104	—	
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	115	50	
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	119	25	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103	—	
Kreditne srečke	104	75	
Rudolfove srečke	100	gld. 173	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	107	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	219	75	

Ker je cena listu res mala, nadejava se tedaj potrebne gromote podpore. Vrh tega pa upava, da stopijo v kolo dozdanjih sotrudnikov tudi drugi domoljubi slovenski, kateri naj blagovoljno pošljajo „SLOVANU“ poročila o vsakem znamenitem dogodku v ožej našej domovini.

Konečno še prosiva, naj se naročnina pošilja upravnemu, dopisi pa uredništvu lista, ter sklepava svoje vabilo s klicem:

„Naprej zastava Slave!“

V Ljubljani, dn. 19. decembra 1883.

Ivan Hribar,
izdajatelj in lastnik.

Anton Trstenjak,
odgovorni urednik.

Ostale slovenske liste ujedno prosiva, da blagovolijo ponatisni to vabilo.

Klavir,

dobro ohranjen, gotova cena 180 gold. — Kolodvorsko ulico št. 24, III. nadstr., leve stopnice. (795—2)

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladeb, koje so že do sedaj v slovenskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana je. Po zadržaji zanimiva je za vsacega, koji se z glasbo ali petjem bavi; ona obsegata: I. samospeve, II. m. žke zvore, III. mešane zvore in IV. skladbe za glasovir.

Knjiga je vrlo ukusno opravljena ter ima na velikem formatu 92 stranij. Prodava jo v Ljubljani knjigarna J. Gontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobri se pa tudi pri skladatelji samem v Karlovci (Hrvatska) po 2 gld. 20 kr.

5000

1 (788—3)

Ostankov sukna

(po 3—4 metre), v vseh barvah, za polno možko obleko, pošilja po poštrem povzetji — ostanek po 5 gld.

L. Storch v Brnu.

Ako bi se blago ne dopadal, se more zamenjati.

Priznano nepokvarjeno, izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

(652—11)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Najpripravnejše za gospe in gospice!

Moderoi,

priznano dobro priležni in najboljši kup.

Volnati pleteni robci, kiklje iz klobučine, dokolenki (kamašnje), nogovice in rokovice za gospe in gospode, spodnje jopice itd. — Ozaljški za krila, baržun (žamet), pliš, atlas v vseh barvah; čipke, trakov, gumbe itd.

Trakov z napisi za vence

se takoj priskrbé. Naročila se točno zvršujejo.

Ana Šinkovic

na Mestnem trgu v Ljubljani.

Darila za Božič in Novo Leto!

Velika izbér

zlatih, srebrnih in nikljevih žepnih ur, stenskih ur z nihali v vseh velikostih.

Velika izbér

francoskih in amerikanskih budilnih ur z dnevnim kazalom in brez njega.

Švicarske sviralke, igrajoče 1 do 10 točk, z glasovi harfe, male flavte in citer, tudi z bobničkom in zvončki.

Vse to v bogatej izberi in najcenejše pri

(784—4)

JOSIPU GEBO, urarji v Slonovih ulicah 11.